

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-03-19

Ärendenummer IOFF-2024-00065

Handläggare

Ida Suni

E-post: ida.suni@ioff.goteborg.se

Yttrande över motion om att hitta former för att bidra till skolmaten genom återanvändning av stadens matsvinn

Förslag till beslut

1. Idrotts- och föreningsnämnden avstyrker motionen med hänvisning till innehållet i tjänsteutlåtandet.
2. Idrotts- och föreningsnämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

Idrotts- och föreningsnämnden har mottagit ”Motion av Anneli Rhedin (M) och Sofie Gyllenwaldt (M) om att tillsammans med civilsamhället och näringslivet hitta former för att bidra till skolmaten genom återanvändning av stadens matsvinn” för remissyttrande.

Motionärerna föreslår att kommunstyrelsen får i uppdrag att, tillsammans med berörda nämnder och i samråd med relevanta civilsamhällesaktörer och näringslivsrepresentanter, utreda möjligheten för civilsamhället att erbjuda frukost till skolelever av stadens matsvinn där behov finns. De föreslår också att ”idrotts- och föreningsnämnden får i uppdrag att tillsammans med civilsamhället undersöka möjligheterna för samarbete i IOP-form med anledning av motionens syfte.”

Yttrandet ska lämnas till kommunstyrelsen senast 28 april.

Förvaltningen förslag är att avstyrka motionen. Förvaltningen ser positivt på motionens syfte att minska matsvinnet med hänsyn till miljömässiga-, sociala- och ekonomiska aspekter. Bedömningen är dock dels att frågan om att efterskänka matsvinn redan utretts, dels att formerna för ett samarbete med civilsamhället för motionens syfte bör uppstå ur befintlig dialog och inte på förhand definieras som ett IOP.

Förslaget om att avstyrka motionen görs med hänvisning till stadsledningskontorets tidigare utredning om att efterskänka mat som redovisades i kommunfullmäktige 2023-11-23 (bilaga 2). Utredningens slutsats var att förutsättningarna för att efterskänka mat till civilsamhällets organisationer i Göteborg är otillräckliga. Förvaltningen ser också hinder för att uppnå motionens syfte gällande att ge idrotts- och föreningsnämnden i uppdrag att undersöka möjligheterna för samarbete i IOP-form. Detta eftersom formerna för ett samarbete med civilsamhället bör uppstå ur diskussioner med civilsamhället och andra aktörer med fokus på verksamheten snarare än att definieras på förhand som ett IOP av den offentliga aktören.

Bedömning ur ekonomisk dimension

För den enskilde invånaren kan förslaget ha en positiv inverkan på den ekonomiska dimensionen genom att förbättra livsvillkoren för barn och unga i ekonomiskt utsatta familjer. För att bedöma förslaget inverkan på stadens ekonomiska situation krävs vidare utredning. Å ena sidan skulle förslaget kunna ha en positiv inverkan på stadens ekonomiska situation genom att ta vara på ekonomiska resurser i högre utsträckning, som motionärerna lyfter. Å andra sidan skulle förslaget kunna medföra kostnader i form av utökad bemanning inom måltidsverksamhet samt utökade kostnader för snabb nedkylning, förvaring och transport av mat som måste ske på ett kvalitetssäkrat sätt för att klara miljö- och hälsokraven.

Bedömning ur ekologisk dimension

Bedömningen är att förslaget om att minska matsvinnet förväntas ha en positiv inverkan på den ekologiska dimensionen genom att det kan minska onödig resursanvändning och på så vis minska miljömässig påverkan. Insatser för att ta vara på matsvinn bör vara samstämmiga med övergripande, förebyggande, insatser som Göteborgsmodellen för att minska matsvinn. Ytterligare insatser att förebygga matsvinnet enligt Göteborgsmodellen bedöms ha större positiv effekt än att transportera det och ta vara på det.

Bedömning ur social dimension

Att erbjuda frukost av stadens matsvinn till skolelever i de områden där störst behov finns kan leda till positiva effekter för barn och unga i socioekonomiskt utsatta områden. Motionens syfte förväntas också bidra till samhällets åtaganden enligt barnkonventionen, som anger att alla barn har rätt till skäliga levnadsvillkor i fråga om mat. Motionens syfte bedöms därmed ha inverkan på den sociala dimensionen och inte minst folkhälsan. Det berör särskilt de göteborgare som lever i delar av staden med sämre livsvillkor.

Samverkan

Ingen facklig samverkan har skett.

Bilagor

1. Motion av Anneli Rhedin (M) och Sofie Gyllenwaldt (M) om att tillsammans med civilsamhället och näringslivet hitta former för att bidra till skolmaten genom återanvändning av stadens matsvinn
2. Redovisning av uppdrag att utreda förutsättningarna för att efterskänka mat till civilsamhällets organisationer i Göteborg

Ärendet

Ärendet avser en motion av Anneli Rhedin (M) och Sofie Gyllenwaldt (M) om att hitta former för att bidra till skolmaten genom återanvändning av stadens matsvinn.

Remissvar ska lämnas till kommunstyrelsen senast den 28 april 2024.

Beskrivning av ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat ”Motion av Anneli Rhedin (M) och Sofie Gyllenwaldt (M) om att tillsammans med civilsamhället och näringslivet hitta former för att bidra till skolmaten genom återanvändning av stadens matsvinn” till idrotts- och föreningsnämnden för yttrande.

Motionen

Motionärerna beskriver att frågan om att återvända matsvinn kräver uppmärksamhet och åtgärder. De vill därför att formerna för återanvändning av matsvinn för de med störst behov undersöks, för att möta aktuella utmaningar med inflation, resursbrist och klimatförändringar. De hänvisar också till att andra kommuner tagit initiativ mellan kommun, näringsliv och civilsamhälle för återanvända matsvinn, bland annat i skolor i områden där det finns ett större socioekonomiskt behov.

Mot denna bakgrund är motionens förslag att:

1. Kommunstyrelsen får, tillsammans med berörda nämnder, i uppdrag att, i samråd med relevanta civilsamhällesaktörer och näringslivsrepresentanter, utreda möjligheten att erbjuda frukost av stadens matsvinn. Insatsen ska ske i pilotprojektsform och ge möjligheten till civilsamhällesaktörer att erbjuda frukost till skolelever, där behov finns.
2. Idrotts- och föreningsnämnden får i uppdrag att tillsammans med civilsamhället undersöka möjligheterna för samarbete i IOP-form med anledning av motionens syfte.

Stadsledningskontorets tidigare utredning

Stadsledningskontoret utredde tidigare förutsättningarna för att efterskänka mat till civilsamhällets organisationer i Göteborg, enligt ett uppdrag som redovisades i kommunfullmäktige den 2023-11-23 (bilaga 2). Utredningens slutsats var att det inte finns några legala hinder mot att efterskänka mat till civilsamhällets organisationer och det finns en stor vilja att kunna efterskänka överbliven mat inom måltidsverksamheten. Bedömning var dock att förutsättningarna att organisera och genomföra uppdraget är otillräckliga eller saknas.

Bedömningen om otillräckliga förutsättningar gjordes främst utifrån att volymerna är små och varierar över tid men även utifrån konsekvenser för arbetsmiljö och bemanningssituation. Stadens styrning och arbetet med Göteborgsmodellen för mindre matsvinn har medfört att staden i hög utsträckning tar vara på överbliven mat. Både volym och innehåll på överbliven mat varierar därmed stort från dag till dag. Därtill finns risker för hygien och hälsa om maten inte hanteras på ett sätt som gör att den kan bevaras, exempelvis kyls ner inom två timmar. Att efterskänka matsvinn medför också ökad manuell hantering och ökad arbetsbelastning för personal inom måltidsverksamhet. Det finns därmed ett behov av mer personal och kompetenshöjande insatser för att klara lagstiftningens krav på säker mat. Hanteringen av matsvinn ställer också höga krav på civilsamhällets kapacitet för säkra förvaring och transport.

Formerna för IOP

Motionen föreslår att idrotts- och föreningsnämnden får i uppdrag att tillsammans med civilsamhället undersöka möjligheterna för samarbete i IOP-form för motionens syfte. I idrotts- och föreningsnämndens uppdrag ingår att stödja föreningslivet samt utifrån verksamhetsansvaret bidra till insatser inom kommungemensamma frågor såsom samverkan med civilsamhället. Ett samarbete med civilsamhället för motionens syfte kan därför delvis rymmas inom nämndens uppdrag.

Forum, intresseorganisation för idéburna organisationer med social inriktning, som skapade IOP-formen i Sverige, pekar på att ett IOP fungerar bäst när verksamheten sker på initiativ av den idéburna organisationen.¹ Om en offentlig aktör själva tar fram ett IOP som den idéburna sektorn får frågan om att delta i bör det snarare vara fråga om en upphandling. Formerna för IOP utesluter dock inte att en idé till IOP lyfts av den offentliga parten. Det viktiga, menar Forum, är att arbetet är tydligt grundat i den idéburna organisationen snarare än i efterfrågan från det offentliga. Arbetet bör fokusera på att bygga partnerskap och att själva formerna uppstår i samarbetet mellan aktörerna, för att skapa en god juridisk och verksamhetsmässig grund.

Med bakgrund av detta anser förvaltningen att formerna för samverkan med civilsamhället för att efterskänka matsvinn bör uppstå i dialog mellan aktörerna, måltidsverksamhet, civilsamhället och näringslivet. Fokus bör ligga på verksamheten och hur väl den kommer att fungera. Förvaltningen menar att utgångspunkten inte bör vara att skapa ett IOP-avtal utan att samarbetsformen i stället bör komma ut som en lösning av befintliga diskussioner med civilsamhället.

Förvaltningens bedömning

Idrotts- och föreningsförvaltningen ser positivt på att åtgärder för att minska matsvinnet föreslås. Däremot bedömer förvaltningen att tillvägagångssättet som motionen föreslår inte är effektivt för att uppnå syftet med hänvisning till att frågan redan utretts samt ramarna för samarbeten i IOP-form. Förvaltningens förslag är därför att avstyrka motionen.

Förvaltningens bedömning hänvisar till stadsledningskontorets tidigare utredning med slutsatsen att förutsättningarna att efterskänka mat till civilsamhället är otillräckliga eller saknas samt att formerna för ett eventuellt samarbete kring att efterskänka matsvinn uppstå ur befintliga diskussioner tillsammans med civilsamhället och näringslivet.

Johan Sävhave

Karin Lackéus

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef föreningsstöd

¹ Forum - Idéburna organisationer med social inriktning (u.å.) [Idéburet offentligt partnerskap - Forum – idéburna organisationer med social inriktning \(socialforum.se\)](https://socialforum.se/)